

Kirkkohallituksen lausunto valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan vuosille 2020-2023

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että ohjelman valmistelussa on mahdollistunut laaja-alainen nuorisotyön asiantuntijoiden, käytännön työssä toimivien ammattilaisten, vapaaehtoisten ja nuorten kuuleminen, osallistuminen ja vaikuttaminen.

Kirkon ja seurakuntien kasvatus- ja nuorisotyö toimii samalla kentällä kunnan ja kolmannen sektorin sekä muiden nuorisotyötä tekevien yhteisöjen kanssa. Tästä syystä kirkkohallitus katsoo, että ohjelmalla on merkittävyyttä myös kirkon kasvatus- ja nuorisotyön toteuttamisessa ja kehittämisessä

Kirkkohallitus pitää ohjelmaluonnosta monilta osiltaan hyvänä, koska siinä on huomioitu nuorisotyön kentältä tulleet ajankohtaiset kehittämistarpeet ja haasteet, selkiytetty työalaaan liittyviä hallinnollisia vastuualueita ja määritelmiä sekä seurantamittareita tulosten arvioimiseksi.

Kirkkohallitus esittää, että ohjelman jatkovalmistelussa Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet -osiossa kiinnitetään huomiota seuraaviin kohtiin:

1. Ohjelmaluonnoksen useassa eri kohdassa valtion ja kunnallisen nuorisotyön yhteistyökumppaneiksi nimetään ministeriöt, maakunnat, nuorisjärjestöt ja monet muut nuorten hyvinvointia edistävät tahot. Kunnissa ja seurakunnissa toteutetulla verkostoyhteistyöllä on pitkät perinteet. Kirkkohallitus esittää, että valtion ja kunnallisen nuorisotyön yhteistyökumppanina mainittaisiin myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat. Tämä lisäys selkeyttäisi kirkon ja seurakuntien asemaa ja tehtävää julkishallinnollisena yhteisönä ja toimijana kasvatuksen ja nuorisotyön kentässä valtion ja kunnallisen nuorisotyön rinnalla. Jos kirkkoa ja seurakuntia ei erikseen mainita, ne usein rinnastetaan kolmannen sektorin toimijoihin.
2. Ohjelmaluonnos eri osa-alueiltaan sisältää useita, varsin laajoja tavoitteita ja toimenpide-esityksiä mutta samalla se rajaa ennaltaehkäisevän ja korjaavan työn tiettyjen toimintamallien käyttämiseen. Konkretian taso kauttaaltaan on varsin vaihteleva.
3. Ohjelmaluonnoksessa korostuu kouluissa ja oppilaitoksissa toteutuvan nuoriso- ja kasvatustyön määrällinen lisääminen ja vahvistaminen mm. harrastusmahdollisuuksien lisääminen koulupäivän yhteyteen. Suomessa kunnissa, seurakunnissa ja järjestöissä on vahvaa kansalaistoimintaa, koulutettuja vapaaehtoistoimijoita, jotka vastaavat suurelta osin lasten ja nuorten harrastustoiminnan ohjaamisesta. Toimenpide-esityksistä puuttuu kokonaan, miten työelämässä ja ylemmillä koulutusasteilla huomioidaan ja mahdollistetaan joustavan koulupäivän toteutuminen.
4. On tärkeää, että nuorten kokema ilmastoahdistus saadaan kanavoitua ilmastonmuutoksen torjuntaa tukevaksi toiminnaksi. Ilmastoahdistus -sanon rinnalla nuorille tulisi tarjota myös ilmastotoivoa. Ilmastotoivo luo myönteistä ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että paljon on vielä tehtävissä, mikä puolestaan motivoi aktivoitumaan.

5. Kirkkohallitus esittää, että koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksessa mainittaisiin myös nuorten katsomuskasvatuksen ja katsomusdialogin vahvistaminen. On tärkeää, että nuorten kasvua tuetaan myös erilaisten uskontojen ja katsomusten tuntemisessa ja kunnioittamisessa. Tämä on loogista jatkumoa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaan. Katsomusdialogiin liittyvä osaaminen ennaltaehkäisee yhteiskunnallista polarisaatiota. Yhteistyökumppanina voisi olla esimerkiksi Erätauko-säätiö. Lisäksi kirkkohallitus näkee erityisen arvokkaaksi sen, että yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja nuorten osallisuus ovat ohjelman läpileikkaavana teemana.
6. Nuorten turvallisuuspääoman kehittämisessä tulisi mainita myös valtakunnallinen nuorten valmiusverkoston toiminta. Toiminnalla pyritään kohtaamaan, auttamaan ja tukemaan nuorisotyön keinoin kriisissä olevaa yksittäistä nuorta ja kollektiivisesti nuorten ryhmiä, jotka reagoivat ei toivotulla tavalla paikallisessa tai laajemmassa kriisitilanteessa. Valmiusverkosto toimii moniammatillisena verkostona yhteistyössä oppilaitosten, sosiaali- ja terveystieteiden, pelastustoimen ja poliisin kanssa.
7. Nuorten mielenterveysongelmien ehkäisyn ja hoidon varmistamisessa ohjelman toimenpiteet kohdistuvat pelkästään nuoriin itsessään. Nuoren elinoloilla on suuri vaikutus nuoren kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Tästä syystä toimenpiteissä tulisi huomioida perhenäkökulma. Nuori on osa perhettä, joka oireilee yhdessä nuoren kanssa mutta on myös voimavara nuoren kuntoutumisessa.